T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/423
KARAR NO : 2025/608
KARAR TR : 13/10/2025

ÖZET: Davacının 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun'a tabi Emekli Sandığı iştirakçisi olduğu gözetilerek, uyuşmazlığın çözümünde İDARİ YARGI YERİNİN görevli olduğu hk.

K A R A R

Davacı : E. D.
Vekili : Av. C. A.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekilleri : Av. F. I.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 26/11/1981 doğumlu olup, 30/08/1999 tarihinde Muhabere Okulu ve Eğitim Merkezi Komutanlığından mezuniyetini takiben Astsubay Çavuş rütbesiyle fiilen göreve başladığını, bu görev başlangıcının 926 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri gereği hukuken de geçerli olduğunu, 7438 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanun'a eklenen geçici 95. madde uyarınca yaş şartı aranmaksızın diğer koşulları taşıyanların yaşlılık aylığına hak kazandığını, bu çerçevede müvekkilin 10/03/2023 tarihli başvurusu üzerine davalı idarenin 05/06/2023 tarih ve 20127946/74348186 sayılı işlemiyle, müvekkilin 08/09/1999 öncesinde göreve başlamadığı gerekçesiyle talebinin reddedildiğini, oysa müvekkilin fiilen 30/08/1999 tarihinde göreve başladığını ve silah taşıma, nöbet tutma, astsubaylık yetki ve sorumluluklarını yerine getirdiğini, benzer durumda olan kişiler hakkında idari yargı kararlarıyla 01/09/1999 tarihinden itibaren hizmet başlangıcının kabul edildiğini ve bu kararların kesinleştiğini, müvekkilden bir yıl sonra göreve başlayan astsubayların dahi aynı düzenlemeden yararlandığı hâlde müvekkilin kapsam dışında bırakılmasının eşitlik ilkesine ve hukuka aykırı olduğunu, ayrıca SGK uygulamalarında benzer durumda olan diğer kişilerin hak tanınarak emekli edildiğini ileri sürerek; Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı İstanbul Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Tuzla Sosyal Güvenlik Merkezinin 05/06/2023 tarih ve 20127946/74348186 sayılı işleminin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. İstanbul 3. İdare Mahkemesi 22/06/2023 tarih ve E.2023/1415, K.2023/1617 sayılı kararı ile, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun, 14/3-a, 15/1-a maddeleri uyarınca, davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 01.10.2008 tarihinde yürürlüğe giren 101.maddesinde, "Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür." hükmüne yer verilmiş, 106.maddesinde de, 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 142 ve 143 üncü, ek 36 ncı, geçici 20 nci, geçici 81

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden A+X4xvl - A3W8p7D - VbRPmGy - JapKiw= ile erişebilirsin

inci ve geçici 87 nci maddeleri hariç diğer maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Aynı Kanunun Geçici 95. maddesinde; "Bu maddenin yürürlük tarihinden sonra aylık bağlanması için talepte bulunanlardan 506 sayılı Kanunun geçici 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi, 1479 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası, 2925 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendi ve 5434 sayılı Kanunun geçici 205 inci maddesi hükümlerine göre yaşlılık veya emekli aylığı bağlanacak olanlar, söz konusu hükümlerde yaş dışındaki diğer şartları taşımaları halinde yaşlılık veya emekli aylığından yararlanırlar. Bu fıkra esas alınarak geriye dönük herhangi bir ödeme yapılmaz ve geriye dönük hak talep edilemez..." hükmü yer almaktadır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun geçici 181.maddesinde yaşlılık aylığı bağlanmasına ilişkin hizmet süresi ve yaşa ilişkin düzenleme getirilmiş olup, aynı Kanun'un mülga 134. maddesinde de, bu Kanunun uygulanmasından doğan uyuşmazlıkların, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görüleceği hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacının yaşlılık aylığı bağlanması istemiyle Sosyal Güvenlik Kurumuna yaptığı başvurusunun, emekli olmak için gereken yaş şartını yerine getirmediğinden bahisle İstanbul Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü Tuzla Sosyal Güvenlik Merkezinin 05.06.2023 tarih ve 74348186 sayılı işlemiyle reddi üzerine, davacı tarafından, 30.08.1999 tarihinde Muhabere Okulu ve Eğitim Merkezi Komutanlığından mezun olarak astsubay çavuş rütbesi ile görevine başladığı, idare tarafından işe ilk giriş tarihinin 15.09.1999 olarak dikkate alındığı, ancak fiili olarak göreve başlama tarihinin 30.08.1999 tarihi olması gerektiği, Kanun gereği başladığı fiili hizmet süresinin 30.08.1999 olarak sayılmaması nedeniyle 15 yıl sonra emekli olabileceği ve 7438 sayılı Kanundan faydalanamayacağı ileri sürülerek bu işlemin iptali istemiyle görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, uyuşmazlığın sigortalılık başlangıcı tarihinden kaynaklandığı, davacı tarafından 30.08.1999 tarihinden 14.11.2012 yılına kadar 5434 sayılı Kanun'a tabi olarak görev yaptığı, 2012 yılından sonra 506 sayılı Kanun'a tabi olarak çalıştığı, davacının yaşlılık aylığı bağlanması talebinin, yaş şartını taşımadığından bahisle reddedildiği görülmektedir.

Bu durumda; her ne kadar, sigortalılık başlangıç süresine ilişkin dönem 5434 sayılı Kanun'a tabi bir görevi kapsamakla birlikte, davacının talebinin yaşlılık aylığı bağlanması olduğu, davacının yaşlılık aylığı bağlanması şartlarını taşıyıp taşımadığının 506 ve 5510 sayılı Kanunlar uyarınca değerlendirilmesi gerektiğinden, bakılan davanın görüm ve çözümü adli yargının (iş mahkemesi) görevinde bulunmaktadır..."

3. Davacı vekili bu kez, Davalı Kurum'un 05/06/2023 tarih ve 20127946/74348186 sayılı işleminin iptali ve müvekkilin işe ve hizmete başlama tarihinin 30/08/1999 tarihi olarak tespiti ile 7438 sayılı Kanun gereği bağlanması gereken yaşlılık aylığının, dava tarihinden (İdare Mahkemesi dava tarihi olan 11/06/2023) itibaren tespiti istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. Ankara 50. İş Mahkemesi 18/04/2024 tarih ve E.2023/247, K.2024/184 sayılı kararı ile, davanın kısmen kabulüne, kısmen reddine, davacının işe ve hizmete başlama tarihinin 30/08/1999 olduğunun tespitine, aksine kurum işleminin iptaline, davacı 25 yıllık sigortalılık süresi koşulunu 30/08/2024 tarihinde yerine getirdiğinden 11/06/2023 tarihi dikkate alınarak davacıya yaşlılık aylığı bağlanamayacağından bu taleple ilgili davanın reddine karar vermiş, bu kararın taraf vekillerince istinaf edilmesi üzerine, Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesi 20/02/2025 tarih ve E.2024/1878, K.2025/456 sayılı

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden A+X4xvl - A3W8p7D - VbRPmGy - JapKiw= ile erişebilirsin

kararı ile taraf vekillerinin istinaf başvurularının HMK'nın 353/1-a.6 maddesi gereğince kabulüne, Ankara 50. İş Mahkemesinin E.2023/247, K.2024/184 sayılı kararının kaldırılmasına, davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren ilk derece mahkemesine gönderilmesine dosya üzerinden yapılan inceleme sonunda, HMK'nın 353/1-a maddesi gereğince kesin olmak üzere karar vermiştir. Bölge Adliye Mahkemesi kararının ilgili kısmı şöyledir:

"Dava, davacının sigortalılık başlangıç tarihinin 30/08/1999 olduğunun tespiti ile yaşlılık aylığı bağlanması istemine ilişkindir.

6100 sayılı HMK'nın 114/1-b maddesine göre "yargı yolunun caiz olması" dava şartı olup mahkeme, dava şartlarının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştırır. Taraflar da dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebilirler. Mahkeme, dava şartı noksanlığını tespit ederse davanın usulden reddine karar verir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 01.10.2008 tarihinde yürürlüğe girmiş olup Yasa'nın 101.maddesine göre bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür.

5510 sayılı Yasa'nın "5434 sayılı Kanuna İlişkin Geçiş Hükümleri" başlıklı Geçici 4.maddesinin 4.fıkrasına göre "Bu Kanunda aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde; iştirakçi iken, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak çalışmış olup bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak yeniden çalışmaya başlayanlar ile bunların dul ve yetimleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır."

5510 sayılı Kanunun 101 nci maddesinde yer alan "…bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür." bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda Anayasa Mahkemesi, 22.12.2011 tarih ve E: 2010/65, K: 2011/169 sayılı kararıyla iptal isteminin reddine karar vermiştir. Anayasa'nın 153/son maddesine göre Anayasa Mahkemesi kararları Resmi Gazetede yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağlar. Anayasa Mahkemesi kararları ile ilgili doktrindeki ağırlıklı görüş; Anayasa Mahkemesi kararlarının gerekçesinin de bağlayıcı olduğu yönündedir.

17.4.2008 günlü 5754 sayılı "Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile Anayasa Mahkemesi'nin 15.12.2006 günlü, E.2006/111, K.2006/112 sayılı iptal kararı doğrultusunda 5510 sayılı Kanunda düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanun'a eklenen Geçici 1 inci ve Geçici 4 üncü maddelerle 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarih itibariyle bu Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamına alınanlar ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tâbi olacaklar ve bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanun'un 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tâbi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır.

5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden A+X4xvl - A3W8p7D - VbRPmGy - JapKiw= ile erişebilirsin

yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edeceğinden bunlara ilişkin ihtilaflarda idari yargının görevli olmaya devam edecektir.

Öte yandan Uyuşmazlık Mahkemesinin 4.9.2012 tarihli 2012/64-83 Esas ve Karar sayılı kararında 5510 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanuna göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin "idari işlem" ve "idari eylem" niteliğini korumaya devam edeceği, dolayısıyla, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-a maddesinde belirtilen idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında bulunan, emekli kamu personeli olan davacı tarafından açılan davanın, görüm ve çözümünün idari yargı yerinde görüleceği, 5510 sayılı bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanunun değil 5510 sayılı Kanunun öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği sonucuna varılmıştır.

Ayrıca, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi Kanununun 19. Maddesinde, Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.

(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008 – 5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderileceği düzenlenmiştir.

Dosyadaki bilgi ve belgelerden, davacının 30/08/1999 tarihinde astsubay olarak TSK bünyesinde göreve başladığı, Kurum tarafından sigortalılık başlangıcının Emekli Sandığı Kanunu (4/c sigortalısı olarak) kapsamında emekli keseneği yapılan 15/09/1999 tarihi olarak kabul edildiği, davacının 1999-2012 arası 4/c sigortalılığı, 2012-2023 arası 4/a sigortalılığı kapsamında hizmetinin bulunduğu, yine 1999-2012 arası 3 yıl 3 ay 15 gün fiili hizmet zammı süresinin olduğu, idari yargıda açılan davada uyuşmazlığın aylık talebi olması nedeniyle adli yargının görevli olduğu belirtirilerek davanın görev yönünden reddine karar verildiği, kararın istinaf edilmeden kesinleştiği, alınan bilirkişi raporunda 25 yıllık sigortalılık süresi koşulunun yerine gelmediğinden aylık bağlanamayacağının belirtildiği, mahkemece sigortalılık başlangıç tarihi tespiti talebi yönünden davanın kabulüne, aylık talebi yönünden ise davanın reddine karar verilerek sonuca gidildiği anlaşılmaktadır.

Somut olayda, mahkemece hatalı değerlendirme ile sonuca gidilmiştir. Davacının sigortalılık başlangıcına yönelik talebi 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu kapsamında kalmaktadır. Dolayısıyla sigortalılık başlangıcının tespiti talebinde idari yargı görevlidir. Öte yandan davacının 2012 den sonraki çalışmaları 4/a sigortalılığı kapsamında olup, aylık bağlanmasına yönelik talebinde ise adli yargı görevlidir. Bu nedenlerle dosyanın sigortalılık başlangıcı ve aylık talebi yönünden tefrik edilerek sigortalılık başlangıç tarihinin tespiti talebi yönünden idari yargının, aylık bağlanması talebi yönünden ise adli yargının görevli olduğu hususları dikkate alınmadan yazılı şekilde sonuca gidilmesi hatalı olmuştur.

Yapılacak iş, öncelikle görevli merciin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi Kanununun 19. Maddesi uyarınca, Uyuşmazlık Mahkemesine başvurmak, Uyuşmazlık mahkemesince, sigortalılık başlangıcına yönelik talebin 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu kapsamında kaldığı belirtilirse, dosyanın sigortalılık başlangıcı ve aylık talebi yönünden tefrik edilerek, sigortalılık başlangıç tarihinin tespiti yönünden, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 114/1-b maddesine göre dava şartı olan "yargı yolunun caiz olmaması" nedeniyle idari yargıya göndermek, aylık bağlanmasına yönelik talep yönünden

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden A+X4xvl - A3W8p7D - VbRPmGy - JapKiw= ile erişebilirsin

ise, sigorta başlangıç tarihinin tespiti davasını bekletici mesele yapılarak sonucuna göre karar verilmesi gerekmektedir. Bu hususlar dikkate alınmadan yazılı şekilde sonuca gidilmesi hatalı olmuştur.

Bu nedenlerle; mahkeme kararının kaldırılmasına, davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren ilk derece mahkemesine gönderilmesine karar vermek gerekmiştir."

5. **Ankara 50. İş Mahkemesi 09/04/2025 tarih ve E.2025/132 sayılı kararı** ile, davanın idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Mahkememizden verilen 18.04.2024 tarih ve 2023/247 Esas, 2024/184 sayılı kararı; Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 10. Hukuk Dairesi'nin 20.02.2025 tarih ve 2024/1878 Esas, 2025/456 Karar sayılı ilamıyla KALDIRILMAKLA, dava mahkememizin yukarıdaki esasına kaydı yapılıp incelendi.

6100 sayılı HMK'nın 114/1-b maddesinde; "Yargı yolunun caiz olması" ile 114/1-c maddesinde; Mahkemenin görevli olmasının dava şartı olarak düzenlediği, yine 6100 sayılı HMK'nın 115/1. Maddesinde; "Mahkeme, dava şartlarının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştırır." hükmünün yer aldığı, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi Kanunun 19. Maddesinde; Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.

Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir." hükmünün yer aldığı anlaşılmıştır. Söz konusu kanun maddeleri ve dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde davanın idari yargı yolunun görev alınında kaldığı kanaatiyle, yargı yolu uyuşmazlığını çözmek üzere uyuşmazlık mahkemesine gönderilmesine karar verilmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

Dosya incelendi.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

1- Taraflara Duruşma gününü bildirir davetiye gönderilmesine,

2-Dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine,

3-Uyuşmazlık Mahkemesi kararı geldiğinde taraflara tebliğine,

4-6100 sayılı HMK'nın 165/1. Maddesine göre Uyuşmazlık Mahkemesi kararının bekletici mesele yapılmasına..."

6. Ankara 50. İş Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için adli yargı dava dosyasının aslı ve idari yargı dava dosyası evraklarının sureti Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

7. T.C Anayasası'nın *"F. Uyuşmazlık Mahkemesi"* başlıklı 158. maddesinin son fıkrası şöyledir:

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden A+X4xvl - A3W8p7D - VbRPmGy - JapKiw= ile erişebilirsin

"Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."

8. 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun *"Sandıktan Faydalanacaklar"* başlıklı mülga 12/II-(j) bendinde, harp okulları, fakülte ve yüksek okullarda Türk Silâhlı Kuvvetleri hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken askerî öğrenci olanlar ile astsubay meslek yüksek okulları ve astsubay nasbedilmek üzere temel askerlik eğitimine tâbi tutulan adayların bu Kanun'dan kaynaklı haklardan yararlanacakları düzenlemesine yer verilmiştir.

9. 5434 sayılı Kanun'un *"Fiili hizmet müddeti"* başlıklı 31. maddesinin altıncı ve yedinci fıkraları şöyledir:

"Harp okulları, fakülte ve yüksek okullar ile astsubay meslek yüksek okullarında sınıfını geçemeyen Türk Silâhlı Kuvvetleri mensubu askerî öğrencilerin, fazla öğrenim yılları fiilî hizmet müddetlerinden indirilir. Fakülte, yüksekokul veya meslek yüksekokullarında kendi hesabına okuduktan sonra muvazzaf subay veya astsubay nasbedilen veya askerlik hizmetini takiben muvazzaf subay veya astsubaylığa geçirilenlerin, normal süreyi aşan öğrenim süreleri fiilî hizmet müddetinden sayılmaz.

Bu okulları tamamlayamayarak ayrılanların ve fakülte, yüksek okul veya meslek yüksek okullarında kendi hesabına okuduktan sonra astsubay nasbedilmek üzere temel askerlik eğitimine tâbi tutulanlardan bu eğitimi tamamlayamayarak ayrılanların buralarda geçen öğrenim ve eğitim müddetleri fiilî hizmet müddeti sayılmaz."

10. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"sigortalı sayılanlar"* başlıklı 4. maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarının ilgili kısımları şöyledir:

"(Değişik: 17/4/2008-5754/2 md.)
Kanunun kısa ve uzun vadeli sigorta kolları uygulaması bakımından,
a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar,
...
c) Kamu idarelerinde;
1) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olmayanlardan, kadro ve pozisyonlarda sürekli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar,
2) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine tabi olmayanlardan, sözleşmeli olarak çalışıp ilgili kanunlarında (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesi uyarınca açıktan vekil atananlar,
...
Birinci fıkranın (c) bendi gereği sigortalı sayılanlara ilişkin hükümler;
a) Kuruluş ve personel kanunları veya diğer kanunlar gereğince seçimle veya atama yoluyla kamu idarelerinde göreve gelenlerden; bu görevleri sebebiyle kendilerine ilgili kanunlarında Devlet memurları gibi emeklilik hakkı tanınmış olanlardan hizmet akdi ile çalışmayanlar,
b) Başbakan, Cumhurbaşkanı yardımcıları, bakanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, belediye başkanları, il encümeninin seçimle gelen üyeleri,
c) Birinci fıkranın (c) bendi kapsamında iken, bu kapsamdaki kişilerin kurduğu sendikalar ve konfederasyonları ile sendika şubelerinin başkanlıkları ve yönetim kurullarına seçilenlerden aylıksız izne ayrılanlar,
d) Harp okulları ile fakülte ve yüksek okullarda, Milli Savunma Bakanlığı hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken askerî öğrenci olanlar ile astsubay meslek

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden A+X4xvl - A3W8p7D - VbRPmGy - JapKiw= ile erişebilirsin

yüksek okulları ve astsubay naspedilmek üzere temel askerlik eğitimine tâbi tutulan adaylar

...

hakkında da uygulanır."

11. 5510 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

12. 5510 sayılı Kanun'un *"5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri"* başlıklı geçici 4. maddesinin ikinci ve onuncu fıkraları şöyledir:

"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçiliği sona erenlerden tahsis talebinde bulunacaklar ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsis talebinde bulunanlardan işlemleri devam edenler hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

...

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Polis Akademisi ile fakülte ve yüksek okullarda Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına okumaya devam eden öğrenciler ile (İptal ibare: Anayasa Mahkemesi'nin 13/12/2022 tarihli ve E.:2021/35, K.:2022/161 sayılı Kararı ile.) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışmakta olanların, bahse konu okullarda geçen başarılı eğitim süreleri, istekleri halinde; borçlanma talep tarihinde ilgisine göre en az aylık alan polis veya komiser yardımcısının emekli keseneğine esas unsurları üzerinden, bu sürelere ait sigortalı ve işveren hissesi priminin tamamı borçlandırılmak suretiyle hizmetten sayılır. Bundan doğacak borç tutarının tamamı borcun tebliğ edildiği tarihten itibaren iki yıl içinde kendileri tarafından ödenir. Ayrıca, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce üniversitelerin çeşitli fakülte, yüksek okul veya meslek yüksek okullarında kendi hesabına öğrenim yaptıktan sonra muvazzaf astsubay nasbedilenlerin sözü edilen okullarda geçen başarılı öğrenim süreleri de istekleri halinde; borçlanma talep tarihinde en az aylık alan astsubay çavuşun emekli keseneğine ait unsurlar üzerinden, bu fıkradaki esaslar dâhilinde borçlandırılarak tahsil edilmek suretiyle hizmetten sayılır."

B. Yargı Kararı

13. 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinin iptali istemiyle açılan davada Anayasa Mahkemesinin 22/12/2011 tarih ve E.2010/65, K.2011/169 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"…5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden A+X4xvl - A3W8p7D - VbRPmGy - JapKiw= ile erişebilirsin

5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir. Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yeni sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır…"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 13/10/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İş Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, adli yargı dosyasının ekinde, idari yargı dosyası evraklarının sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, muvazzaf astsubay olarak 30/08/1999 tarihinde göreve başlayan davacının, 7438 sayılı Kanun ile 5510 sayılı Kanun'a eklenen geçici 95. madde kapsamında yaş şartı aranmaksızın emekli aylığı talebinin, göreve 08/09/1999 öncesinde başlamadığı gerekçesiyle reddine ilişkin davalı Sosyal Güvenlik Kurumu işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

17. Dava dosyasının incelenmesinden; Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğünün Sigortalılık Tescil ve Hizmet Kaydı Tespiti konulu 23/03/2023 tarihli yazısında, davacının 5434 S.K. Kapsamında 4c sigorta kolunda 01/09/1998 giriş tarihli, 14/11/2012 çıkış tarihi olmak üzere 6285 prim ödeme gün sayısının bulunduğu, devamında 4a hizmet kolunda 16/11/2012 giriş tarihli olup evrak tarihi itibariyle halen devam eden toplam 3675 prim ödeme gün sayısının bulunduğu ve sonuç olarak davacının 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun'a tabi Emekli Sandığı iştirakçisi olduğu anlaşılmaktadır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden A+X4xvl - A3W8p7D - VbRPmGy - JapKiw= ile erişebilirsin

18. 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanun'u ile 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun bazı maddeleri yürürlükten kaldırılmış, kamu tüzel kişiliğine sahip Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı, hiç bir işleme gerek kalmaksızın, bu Kanun'un yürürlük tarihi itibarıyla görevleri ile birlikte, 1. maddeye dayanılarak kurulan kamu tüzel kişiliğine sahip Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilmiştir.

19. 5510 sayılı Kanun'la 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanun'u, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanun'u, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanun'u, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanun'u ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanun'u kapsamında bulunanlar, geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme bağlı tutulmuş ve 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra göreve başlayanlar yönünden, prim esasına dayalı sigorta sistemine geçilmiştir. Bu sistemle, devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, hizmet akdine göre ücretle çalışanlar, tarım işlerinde ücretle çalışanlar, kendi hesabına çalışanlar ve tarımda kendi hesabına çalışanları kapsayan beş farklı emeklilik rejimi, aktüeryal olarak hak ve yükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplanmıştır.

20. 5510 sayılı Kanun'un iptali amacıyla açılan davada Anayasa Mahkemesi, 15/12/2006 tarih ve E.2006/111, K.2006/112 sayılı kararıyla, anılan Kanun'un birçok maddesi ile birlikte, bu Kanun'un yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla aynı sisteme tabi kılan (başta 4/c maddesi) hükümlerin iptaline karar vermiş; bu karardan sonra kabul edilen 17/04/2008 tarih ve 5754 sayılı Kanun'la, 5510 sayılı Kanun'da düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanun'a eklenen Geçici 1 nci ve Geçici 4 ncü maddelerle, 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanun'un 4 ncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanlar (memurlar ile diğer kamu görevlileri) ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanun'la yürürlükten kaldırılan hükümleri de dâhil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır. 5754 sayılı Kanun'un bazı hükümlerinin iptali istemiyle açılan dava, Anayasa Mahkemesinin 30/03/2011 tarih ve E.2008/56, K.2011/58 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

21. Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmaya devam edileceği; ancak, bu Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanun'un 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanun'un değil 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

22. Buna göre, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlemlerin idari işlem niteliğini korumaya devam edeceği; davacının 5434 sayılı Kanun kapsamında 30/08/1999 tarihinde Astsubay Çavus olarak sigortalılığının başladığı, 7438 sayılı Kanun ile

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden A+X4xvl - A3W8p7D - VbRPmGy - JapKiw= ile erişebilirsin

değişik 5510 sayılı Kanun'a eklenen geçici 95'inci madde uyarınca kendisine yaşlılık aylığı bağlanmasına yönelik talebinin reddine ilişkin davalı işleminin, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a maddesinde belirtilen idari işlemler kapsamında bulunduğu gözetildiğinde davanın, görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Ankara 50. İş Mahkemesinin 09/04/2025 tarih ve E.2025/132 sayılı başvurusunun kabulü ile, İstanbul 3. İdare Mahkemesinin 22/06/2023 tarih ve E.2023/1415, K.2023/1617 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 50. İş Mahkemesinin 09/04/2025 tarih ve E.2025/132 sayılı BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, İstanbul 3. İdare Mahkemesinin 22/06/2023 tarih ve E.2023/1415, K.2023/1617 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

13/10/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden A+X4xvl - A3W8p7D - VbRPmGy - JapKiw= ile erişebilirsin